

Motion till riksdagen 2017/18:1476

av **Margareta Larsson (-)**

Bryt generationsgränser med en öppnare bostadspolitik

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till en samboendeform mellan studenter och seniorer enligt motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har länge dragits med stora problem vad gäller byggande av bra och prisvärda studentlägenheter. Samtidigt är Sverige det land som har störst andel ensamhushåll i världen. 2014 bestod över 1,5 miljoner hushåll av en person vilket då nästan var 38 procent av alla hushåll, enligt SCB. Enligt Eurostat har vi störst andel ensamhushåll inom EU. Enstaka eremiter till trots skulle människan inte klarat sig på egen hand under stora delar av vår historia då livet var alltför hårt. Idag upplevs dock livet svårt av andra skäl än förr utifrån den snabba samhällsutvecklingen. Ensamboendet är vanligare bland kvinnor samt i åldersgrupperna kring 20-årsåldern och i 70-årsåldern. Bland de äldre ensamboende är kvinnor i stor majoritet. Det är även vanligare att svenskfödda bor i ensamhushåll jämfört med personer med utländsk bakgrund.

Nackdelen är att det är väldigt dyrt för många att leva ensam. Speciellt svårt kan man tycka det vara för studenter och pensionärer som lever på sina blyga inkomster av studiemedel och garantipension. Samtidigt upplevs hemtjänsten bristfällig trots djupa spår i ekonomin för kommunerna. Då främst när det gäller den sociala biten. Alltför stor omsättning på personal samt stor spridning på olika människor, som korta stunder befinner sig i den äldres bostad, bidrar till otrygghet för den gamle men även otrivsel hos den anställde som många gånger lider med de gamla, och upplever sig själv som otillräcklig. Det är inte ovanligt att personal plågas i minnen av hur de tvingats lämna en gråtande människa i hemmet då tid inte funnits för samvaro eller stöd utifrån en specifik situation. Oftast kastas en matlåda in i köket av en jäktad personal som sedan rusar iväg till nästa.

Hemtjänsten fungerar bäst om man inte har väldigt stora behov; samtidigt lider många äldre i vårt land av ensamhet i sin isolerade tillvaro, något som riskerar att bidra till isolering, nedsatt fysisk och psykisk hälsa, sämre livskvalitet, ökad medicinering och för tidig död. Allra helst storhelger blir extra påfrestande för en ensam äldre person som inte erbjuds en normal samvaro med andra människor – som att få umgås med nära och kära, äta gott och dela glädje och skratt.

Ökningen av ensamboende är en av de största samhällsförändringarna i modern tid som ökar pressen på nybyggnation. Samtidigt måste man tillstå att ofrivillig ensamhet innebär utsatthet. I äktenskapet, familjen, släkten och gruppen finns tryggheten där man tar hand om varandra. Att människor i andra länder tar hand om varandra i större grad än i Sverige är en attitydfråga, liksom det är en attitydfråga för oss svenskar att vi förväntar att samhället gör det utifrån skattemedel. Därmed har man med skattemedel skapat ett "klicksamhälle" där det naturliga mötet i relationer mellan människor i större mån gått förlorat. Det skapar osäkerhet och ett hårt samhälle.

Arkitekter och ingenjörer pekar på att Sverige saknar en genomtänkt bostadspolitik vilket är allvarligt. I det närmaste kan detta tyckas vara bakåtsträvande när det bland annat gäller brist på studentlägenheter utifrån ökat behov av tillväxt och stimulans. De som byggs och det som redan är befintligt är mycket dyra för fattiga studerande som redan har det tufft på flera sätt. Vi har även några tusen studenter från utlandet som inte har någon bostad. Enligt en bostadsförmedlare i Lund har det varit så illa att man raggat soffor. Dessutom har man även nödgats skaffa fram ett gammalt dagis som akutboende, enligt Tova Bennet, samordnare på studentkårens bostadsförmedling, Bopoolen.nu.

Genom att inte handfast verka för de problem som råder riskerar många studenter att hänvisas till en hyresmarknad av lycksökare som tar ut kraftigt saltade hyror av en redan ekonomiskt ansträngd grupp. Utifrån fakta från sajten allstudier.se kan en husvagn utanför Lund kosta 5 500:-/månad för studenten. En central etta kan uppgå till 15 000:-/månad, och en källare utanför Lund med 1,85 meter i takhöjd: 4 250:-/månad.

Sverige behöver ett nytänkande kring bostäder som även inbegriper livsmiljöer som fungerar utifrån mänskliga behov, tillväxt och stimulans, samt bygga broar för att överbrygga främlingskap mellan generationer. Utifrån detta kan vi förhoppningsvis få ett varmare Sverige som bygger på ett sunt och positivt beroende till varandra som knyter band, relationer och erfarenheter.

I andra länder som Spanien, Frankrike och Holland har de delvis löst situationen genom att man erbjuder studenter en plats på ett äldreboende. Utifrån att en student och senior matchats ihop utifrån personkännedom och intressen har studenten fått möjlighet till gratis boende i utbyte mot att han eller hon 30 timmar i veckan bistår den gamle med den dagliga hjälp han eller hon behöver. Det kan handla om matlagning, utföra ärenden, hjälpa till med praktiska göromål, lära ut data och sociala medier, medverka i aktiviteter som kortspel, konstnärlig verksamhet eller annan intellektuell aktivitet den äldre är intresserad av. Dock vill jag särskilt betona att studenterna inte på något vis ska vara satta att ta över hemtjänstens arbete utan enbart vara ett komplement som mest utgår från den sociala biten. Den stimulans detta kan ge de äldre medför förhoppningsvis en miljö där man i större mån kan glömma sina eventuella smärtor.

Viktigt i detta sammanhang är att den äldre verkligen kan uppleva trygghet och att noga kontroller görs av brottsregister och referenser innan en student godtas i systemet. Vidare att den äldre själv godkänner studenten i det att de först får träffas en tid och umgås för att se om de passar ihop.

Gea Sijpkens, direktör för Humanitas Deventer i Holland, har erfarenhet av ett 2-årigt projekt i denna typ av boendeform med gott resultat. I Frankrike finns samma modell, dock låter man inte studenterna här bo helt gratis men förutsättningar för dessa och de äldre ges på liknande sätt. Idén går att läsa om i Mendoza Post. En videolänk om detta går även att se på <https://youtu.be/tjRtaulQsZU>.

För att uppmuntra ett nytänkande för en framtida modell i kommunerna föreslås att riksdagen utreder möjligheten att verka för ett dylikt projekt i en studentstad för att sedan utvärdera resultatet. Skulle man finna resultatet lika uppmuntrande som i andra länder som infört detta, går det att trycka på kommunerna för att införa denna boendeform. Förhoppningsvis kan detta vara ett steg till ett varmare och ett mänskligare Sverige där murar kan brytas upp mellan generationsgränser och etnicitet till gagn för många. Att förebygga ohälsa bland äldre och samtidigt underlätta studenters situation bör vara av stor prioritet i strävan för bättre bo- och livssituation, gemenskap, värme och aktiviteter där människor kan känna sig behövda och uppskattade.

Margareta Larsson (-)